

Oprac. Zespół

Edycja źródeł do dziejów ziemi łomżyńskiej i wiskiej¹

Akta sejmikowe ziemi łomżyńskiej [materiał roboczy, z zachowaniem oryginalnej pisowni]²

1672 *Julius* 15.

Łomżyń. gr. obl. N 22/270 462.
*Actum Łomžae in curia regia
feria sexta post festum
S. Margarethae Virginis
et Martyris proxima
anno Domini 1672.*

Obtulit generosus Gaspar Kozikowski.

Oblata laudi conventionis particularis terrae Łomzensis.

Dygnitarze, urzędnicy i wszyscy ziemie łomzińskiej obywatele na sejmik łomziński za uniwersałem **j.kr.m.p.n.m.** dnia dzisiejszego zgromadzeni przy dyrekcje **jmp.** Justyniana Łuby podstarościego grodzkiego łomzińskiego zgodnie za marszałka obranego, stosując się do uniwersału **kr.jmp.n.m.**, tośmy między sobą postanowili.

A naprzód wszystkie *incommoda* ojczyzny, która częścią dla dyfidencyj nieustających, często dla zawziętości nieprzyjacielskiej *gravi exposita periculo inermis* bez rady i bez zgody [*nieczytelne*] *extremum* wygląda *casum* biorąc *in considerationem*, iż sejmy, z których wszelka obrada na zatrzymanie praw i wolności i całości tejże ojczyzny pochodzi *in* [*nieczytelne*] i w domu i u postronnych *exemplo nullum effectum* biorą do Prowidencyj Boskiej, za którą *reges et regnum* to korony polskiej *hucusque durabat intentas* obróciwszy *mentes/mantes*, to którym to państwo *antecessores nostri* rozprzestrzenili *animum medium*, to jest osoby nasze przeciwko następującemu nieprzyjacielowi **kr.jm.** i ojczyźnie tej naszej upadającej ofiarujemy i deklarujemy. W czym stosując się do intencyj uniwersału **kr.jm.p.n.m.**, aby *modus et ordo* ruszenia pospolitego lub jako *dictabit* zgoda powszechna wyprawy *in vim* onego był *debite* namówiony, wyprawujemy i upraszamy z pojrządka siebie za posłów na generał przyszły województwa naszego mazowieckiego **jmp.** Mateusza

---

¹ Edycja źródłowa zrealizowana zrealizowana w porozumieniu z Biblioteką PAU i PAN w Krakowie w ramach podjętego przez ŁTN im. Wągów przedsięwzięcia dokonania całościowej edycji źródłowej akt sejmikowych łomżyńskich, wiskich i nurskich ze zbiorów Biblioteki PAU i PAN w Krakowie (2021-2023).

² Odpisy laudów i instrukcji sejmikowych. Rkps 8331 z lat 1574-1673 znajdujący się w Tekach Pawińskiego, przechowywanych w Bibliotece Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie. Materiał roboczy z zachowaniem oryginalnej pisowni.

Radgowskiego wojskiego łomzińskiego i **jmp.** Konstantego Duczymińskiego *per pluralitatem vocum* mianowanych *jniungendo et fraterne ichm. expostulando*, aby to, co *ex re et necessitate videbitur*, referując się *ad assensum* województwa naszego *nomine* nas braciej, w domu zostających, stanowić dopomogli i tu nam funkcyej swojej *die 1 mensis iminentis Augusti*, gdzie we wszytkiej gotowości, pospolitemu ruszeniu należącej, i do popisu stanąć obiecujemy, ralacyą, da Pan Bóg, uczynili, nie biorąc i nie negując ochoty i inszym **ichmp.** braci ziemi naszej, którym wolno będzie na tymże generale *in eadem tractare et concertare materia* i nam w domu pozostałym postanowienia tamecznego przysłego oddać *rellationem*.

Currentia w ziemi naszej żołnierzom z podziału wojska i zatrzymane stipendia, iż *ob renitentiam* niektórych **ichmp.** braci, którzy winne *de suis possessionibus* trzymają podatki, także i dla nieodebranych od **ichmp.** poborców naszych rachunków dalej zwłokę cierpią, tedy *reasumendo* w tej mierze *priora nostra lauda requirimus* i bratersko prosimy **ichmp.** urzędników ziemskich, aby *cum officio castrensi* w domy i dobra **ichmp.** poborców jako najprędzej *condescendant* od niechże *rationes perceptarum et retentorum contributionum*, jako i pieniądze odebrawszy, one żołnierzom albo deputatowi w ziemi zostającemu oddali *super renitentes exacto res per idem iudicium et officium (absentia unius vel duorum non obstante) poragenda executione* tako wejże kondenscencyej i egzekucyjej podlegać mają i *administratores* czopowego, przy których sumy *ducillorum receptae manent*, aby się *tandem aliquando* stało dosyć *legi sancitisque nostris ac aequitati*.

Proponowane od **kr.jmp.n.m.** do cesarza tureckiego i hana krymskiego poselstwa i posłom *solaria*, że w ziemi naszej nie się z gotowych nie znajduje pieniędzy, referent to i *excurabunt* nas **ichmp.** posłowie nasi **kr.jm.** i całemu generałowi obmyśliniu jednak sposobu do zaciągnięcia jako to w liście swym **kr.jm.** proponować raczył *non contradicent* na generale.

Manifest i egzorbitancye *in personam* **kr.jmp.n.m.** od **j.w.** najwielebniejszego **ks. jm.** arcybiskupa gniezińskiego i **j.w.jmp.** marszałka i hetmana w.k. do koła naszego przysłane *trutino et discussionis* całego generału województwa naszego mazowieckiego *committimus*.

Sól nasza suchodniowa, jako mamy z relacyej **ichmp.** posłów naszych wiadomość, dla tego nas nie dochodzi, iż do administracyej tejże soli dwa administratorowie duchowny i świecki są od **kr.jm.** naznaczeni, którzy sobie w ordynansach i dystrycycyjej przeszkadzają, przeto abyśmy w tej mierze *praejudicium* i zatrzymania soli naszej nie mieli, upraszać będą **ichmp.** posłowie nasi **kr.jmp.n.m.**, aby **jm.** ksiądz pisarz najwyższy świeckiemu **jmp.** administratorowi w ordynansach nie przeszkadzał, z którym, jako świeckim i do prawa *facilior aditus*. Starać się i o to będą **ichmp.** posłowie, aby na wszytkę sól nam i ziemi naszej

za lat trzy i z czwartego za ćwierć zatrzymaną asekuracją od **jmp.** administratora otrzymali, o co i samego **kr.jm.** upraszać mają, że znowu nie zawsze dochodzi, a soli w zupach cenę wielką coraz podnoszą, w tem udadzą się **ichmp.** posłowie nasi do **kr.jm.** aby *quota certa* była naznaczona po zupach *sine auctione*.

Konfederacją podczas sejmku przeszłego zerwanego w Warszawie od niektórych **ichmp.** senatorów, także i posłów z ziem i województwa uczynioną i do akt warszawskich podana tu w kole naszym czytana i reasumowana jest aby *in generali congressu* była promowana, *curabunt* **ichmp.** posłowie nasi.

Ponieważ slachetny **p.** Tomasz Zakrzewski miernik zambrowski *in facie conventus moderni* zadał publice, że **jmp.** sędzia nurski i **jmp.** pisarz ziemie łomzińskiej jako posłowie na przeszło rozerwany sejm odebrali sumę pewną, to jest **zł.** 600, od Pleszewskiego za sól za sól ziemi należyta, co musiało barzo poturbować **ichm.**, tedy za takową niesłuszną obiekcyą *in conventu praesenti* **ichm.** przeciwko temu, ponieważ tego *in instanti* nie dowodził, *solemniter* manifestowali się i protestowali *in quo vis foro competenti* upomnieć się mają manifestacyej swojej.

Co między sobą *fraterne ad hunc casum et necessitatem* **reip.** postanowiwszy, zlecamy **jmp.** dyrektorowi naszemu do akt z podpisem ręki podać.

Actum et datum w kościele farskim na miejscu sejmikom zwyczajnem dnia 15 *Julii* 1672.

Justynian Bonifacy Łuba podstarości grodzki łomziński, dyrektor koła niniejszego.

1672 Augustus 1.

Łomżyń. gr. obl. N 22/270 471.
*Actum Łomžae in curia regia
feria secunda ipso festo
Sancti Petri ad vincula
anno Domini 1672.*

Obtulit nobilis Franciscus Gąsiorowski.

Oblata laudi conventionis particularis terrae Łomzensis.

My rady dygnitarze, urzędnicy i wszyscy ziemie łomzińskiej obywatele na sejmik dzisiejszy *pro die 1 Augusti* podług laudum naszego przeszłego na przesłuchanie relacyej **ichmp.** posłów naszych na generał województwa mazowieckiego wyprawionych przypadający zgromadzeni przy dyrekcyej **jmp.** Stanisława Mikołaja Grodzickiego cześnika ziemi łomzińskiej zgodnie za marszałka obranego, przy którego dyrekcyej **ichmp.** posłów od nas wyprawionych na generał tenże blsiko przeszły relacyej wysłuchaliśmy.

A naprzód stosując się do uniwersału **j.kr.m.** trzecieh wici i laudum generału warszawskiego o pospolitem ruszeniu postanowionego, porządek taki namówiliśmy. Widząc tę ojczyznę naszą, że wszystkich **trapi** tak postronnych nieprzyjaciół *periculis* ściśnioną, jako też i domowemi dyfidencyami niemniejli i ustawicznym rwaniem *sine fundamento* sejmów, bez obrady zostająca, tedy *ocurrendo huic malo* gotowość naszą na pospolite ruszenie na zaszczyt dostojenstwa **j.kr.m.p.n.m.** i wolności naszych, obronę jednak *adinstar* ziem i powiatów w województwie naszym i praw o pospolitem ruszeniu wyraźnych, jako też i przeciwko nieprzyjacielowi na też ojczyznę naszą następującemu namówiliśmy i jednostajnie sobie przyrzekliśmy, że jako prędko nas znajdzie inotescencya od **j.w. jmp.** wojewody i generała województwa mazowieckiego (o czasie i o miejscu), którego nie naznaczamy, żebyśmy go albo nie pomknęli, albo nie uprzedzili nad inne wyższe powiaty i ziemie tegoż naszego województwa, tak zaraz *cum omni apparatu bellico* wejść i popis tamże na tymże miejscu, gdzie się zgromadziemy, odprawiwszy *et securitatem domesticam* namówiwszy, tam gdzie *necessitas totius reip. expostulabit* w Imie Pańskie postąpiemy. A *inquantumby ob alius obstacula* inotescencyej od **jmp.** wojewody na pospolite ruszenie nie mogliśmy się doczekać, tedy w tem użyliśmy **jmp.** Jana Skrodzkiego sędziego naszego łomzińskiego, aby nas uniwersałami swemu po grodziech *Asi possibile* i po parafiach o czasie i miejscu tygodniem przed ruszeniem się z domów naszych na to pospolite ruszenie obwieścił, którego też i za duktora generalnego z ziemi naszej i powiatów do niej należących do prowadzenia upraszaliśmy. Więc że **jm.** będąc *serio confectus* jako też i przy słabości zdrowia wymawiał się, jakoż i wymawia z tej pracy, w tem się tylko deklarując, że *inquantum* niewcześnie nas

zajdzie inotescencya od jmp. wojewody naszego mazowieckiego, tedy uniwersalami swemi nas obwieściwszy i popis odprawiwszy tę funkcją swoją wolno będzie jm. innemu zdać albo kogo *e medio sui* sobie obierzemy, jednak *lege dictante*. Piechota łanowa tak z dobr j.kr.m., jako i duchownych, aby zarówno z nami stanęła na miejsce naznaczone przez inotescencyą jmp. wojewody lubo jmp. sędziego naszego wzwyż mianowanego z należytyym porządkiem owo zgoła, jako *sonat laudum* generału województwa naszego mazowieckiego.

A że się jako w stanach wielkich aż nadto namnożyło dyfidencyej, także też *et minoris conditionis* też zostawana na opresją ludzi niewinnych, jako się na tym sejmiku niniejszym dostało jmp. Mikołajowi z Wojsławia Wojsławskiemu skarbnikowi ziemie naszej łomzińskiej od jmp. Józefa Podowskiego ciotecznego rodzonego swego w kościele przy zgromadzeniu nas wszystkich *sine ulla data occasione*, któremu zgodnie wszyscy tę naszą atestacją, aby napsał jmp. marszałek koła naszego, pozwoliliśmy.

Laudum sejmiku przeszłego *in toto* reasumujemy, jednak jako czas i miejsce *dictabit aliquorum punctorum*.

Które to laudum zjazdu naszego zleciliśmy temuż jmp. dyrektorowi koła naszego z podpisem ręki swojej do akt grodzkich łomzińskich podać.

Działo się w Łomzie w kościele farskim łomzińskim na miejscu sejmikom zwyczajnem *die 1 Augusti anno 1672*.

Stanisław Mikołaj Grodzicki marszałek koła niniejszego, cześnik ziemi łomzińskiej.